

A jegyzőkönyv mellékletét képező előterjesztések

EGER

MEGYEI JOGÚ VÁROS

ÖNKORMÁNYZATA KÖZGYŰLÉSE

EGRI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁGA

3300 EGER, DOBÓ TÉR 2.

1. napirend

Előterjesztés az „Egri ciszterci – volt jezsuita - templom” Eger Települési Értéktárba történő felvételéről

Tisztelt Bizottság!

H. Szilasi Ágota, a Dobó István Vármúzeum művészettörténész-főmuzeológusa elkészítette az „Egri ciszterci – volt jezsuita - templom” javaslati dokumentációját (nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerint kulturális és épített örökség).

Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképes dokumentációja és a javaslati lap szabályos, a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvénynek megfelel. A megfelelést valószínűsítő dokumentum, a támogató és ajánló levél mellékelve, amelyek a javaslatához csatolt fényképek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozattal együtt képezik az Értéktárba javasolt dokumentáció részét (1-5 melléklet).

A javaslati dokumentáció rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

A templom az utcavonaltól kerttel elválasztva álló K-i homlokzatán kéttornyos, nyeregtetős, a két torony között aediculás oromzat. Homlokzatának középtengelyében szobordíszes előcsarnok (1743) a ciszterci címerrel. A tornyok alsó szintjét tengelyenként 1-1 rokokó szoborfülke tagolja, bennük a K-i homlokzaton jezsuita szentek (Loyolai Szent Ignác, Xavéri Szent Ferenc, Kosztka Szent Szaniszló és Régis Szent Ferenc), a D-in Szent Flórián alakja látható. A hajó bejárat felőli oldalán karzat. Az egyhajós, fiókos dongaboltozattal fedett templomtér két oldalán 4-4 oldalkápolnával bővített, az oldalkápolnák felett oratórium. Szentélye egyenes záródású, kétszakaszos. Az előkertben ívesen kialakított kocsifelhajtó, két bejáratánál ferdén elhelyezett kapuk pillérén Szent Mihály és Gábor arkangyal szobra áll. A templomhoz az északi oldalon kvadratúrát bezáró kolostor és iskolaépület csatlakozik.

Építtette a jezsuita rend 1699-1743 között (építész: 1699: P. Pethő István, P. Geyer Bernát, 1716: Giovanni Battista Carlone). Falképek: Korábban Kracker János Lukács Borgia Szent Ferenc életéből vett jelenetekkel, elpusztult. Jelenleg Innocent Ferenc és Bader Károly 1888-as falképei díszítik. A templom berendezése 1770-ben fejeződött be.

1773 után a pásztói ciszterci konvent kapta meg. Többször sújtotta tűzvész, földrengés és villámcsapás. 1792-1857 között többször javították, átfogó műemléki felújítása 1968-69-ben volt.

Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

Eger kiemelkedő barokk-rocokó műemléke. Építészeti és szinte teljes egészében 18. századból fennmaradt berendezésének (oltárképei, szószéke stb.) kvalitása hasonló értékkel bír, mint a város másik barokk temploma, a Minorita templom. Johann Lucas Kracker által festett mennyezetfreskója sajnos nem maradt fenn, de főoltárának különleges megoldása és kiemelkedő színvonala európai minőséggel bír. A magyarországi barokk templomok legszebbjei közé sorolható.

Kérem a Tisztelt Bizottságot, hogy az „Egri ciszterci – volt jezsuita - templom” javaslattételt saját hatáskörében eljárva fogadja el és az Egri Értéktár nemzeti értékei közé emelje be.

Eger, 2016.június 06.

Bátori István
elnök

EGER

MEGYEI JOGÚ VÁROS

ÖNKORMÁNYZATA KÖZGYŰLÉSE

EGRI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁGA

3300 EGER, DOBÓ TÉR 2.

2. napirend

Előterjesztés az „Egri (belterületi) feszületek - keresztek, Mária szobrok” Eger Települési Értéktárba történő felvételéről

Tisztelt Bizottság!

Kerékgyártó József (magánember, kutató) elkészítette a „Egri (belterületi) feszületek - keresztek, Mária szobrok” javaslattevéli dokumentációját (nemzeti érték szakterületenkénti kategóriák szerint kulturális örökség).

Az értéktárba felvételre javasolt nemzeti érték fényképes dokumentációja és a javaslattevéli lap szabályos, a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvénynek megfelel. A megfelelést valószínűsítő dokumentum, a támogató és ajánló levél mellékelve, amelyek a javaslatához csatolt fényképek felhasználására vonatkozó hozzájáruló nyilatkozattal együtt képezik az Értéktárba javasolt dokumentáció részét (1-5 melléklet).

A javaslattevéli rövid, szöveges bemutatása, egyedi jellemzőinek és történetének leírása:

Az Eger Települési Értéktárba javasolt feszületek - keresztek és Mária szobrok a javaslattevő szubjektív válogatása. A kiválasztás két szempont alapján történt: az emlékek kizárólag Eger belterületén állnak, a keresztek és szobrok állítói az egri társadalom minden rétegét képviselik. A keresztek- szobrok állítói, alapítói között megtalálhatjuk megyénk alispánját, városunk vezető papjait, polgárait, nemeseit, szőlő és földműveseit és egyszerű írástudatlan lakosait. A bemutatásra kerülő szakrális emlékek egri mesteremberek munkái. A keresztek készítői Krisztus testének és a Mária szobrok kifaragásakor a kőfaragó mesterek tesznek tanúságot ügyességükről. A kereszt pléh Krisztusának és bádogtetejének kialakítása a bádogos mester felkészültségét bizonyítja. A keresztkert fakerítésének elkészítése, díszítése, faragása az ácsok, asztalosok ügyességét mutatják. A fémkerítések díszítményei a kovácmesterek keze munkáját dicsérik. A teljesség igénye nélkül néhány név az egri mesterek közül: Ivánszky Lajos Kovács János, Manglitz Ferenc, Minárovits Gyula kőfaragók, Kienle György szobrász, Fürjes József képesített kőműves és ácsmester, Fülöp György ácsmester, Gulovin Endre és Manglitz Ferenc festő, Streimelvögel József épület és mülakatos mester.

Az Egerben állított keresztokról egyházi iratok: keresztalapító oklevelek, fenntartási alapítványok egyházlátogatási jegyzőkönyvek lapjain, birtok- határleírásokban és a még álló kereszt feliratain találhatunk információkat.

I. Feszületek-keresztek

I./1. A Rókus temetőkápolna melletti kőfeszület

A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Rókus temető a Rókus temetőkápolna mellett.

I./2. A Ferences templom előtti kőfeszület

A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Kossuth Lajos utca 12.

I./3. Nánási Testvérek keresztje

1806-ban, a Nánási testvérek Mihály és Ignác állított kőkeresztet.

A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Kisboldogasszony Temető közepén.

I./4. Kőporos téri kereszt, Vancsay örökösök 1850-ben állított keresztje.

A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Kőporos tér 35. sz. ház előtti terület.

I./5. Szarvas téri kőfeszület

A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Szarvas tér déli oldalán a Kertész és a Maklári utca torkolata között. A kereszt állítás időpontja, az alapító neve ismeretlen.

I./6.N.S.Elek András és neje Novák Erzsébet által 1855-ben állított keresztje

A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Kisboldogasszony temető a temetőkápolna mellett a temető kapujánál.

I./7. Schivik kereszt, Schivik György által 1864-ben állított kereszt.

A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Maklári út 183. sz. ház előtt található.

I./8. Merengő utcai kereszt

A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Merengő utca a 2-4. sz. lakóház előtt.

I./10. Kőporosi Rabóczky kereszt

Rabóczky Imre és neje Szaladi Mária első keresztje 1919-ben állított keresztje. A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Kőporos 28. sz. pince előtti területen.

I./11. Kertész utcai Rabóczky kereszt

Rabóczky Imre és neje Szaladi Mária 1923-ban állított keresztje.

A kereszt elhelyezési helye: Eger, Kertész utca 138. sz. ház előtt.

I./12. Szépasszonyvölgy utcai kereszt

A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Szépasszonyvölgy utca 41 és 43. sz. házak között.

I./13. Legányi utcai kereszt, Juhász Pál 1929-ben emelt keresztje.

A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Legányi utca 8. sz. ház előtt, betonkerítés beszögellésében áll a kőkereszt.

I./14. Mikó-féle kereszt, Mikó Mihály és Bóta Mária 1935-ben állított keresztje.

A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Maklári út 91.sz. alatt a Jézus Szíve plébánia templom kertje.

I./15. Verőszalai kereszt, Víz Miklós 1937-ben emelt keresztje

A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Verőszala utca végén, annak jobb oldalán a domboldalon.

I./16. Szépasszonyvölgyi kereszt, özv. Tábori Andrásné 1937-ben állított keresztje.

A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Szépasszonyvölgy, autóparkoló.

I./17. 10-es honvéd kereszt. A m. kir. 10. honvéd gyalogezred 1914-1918-ban hősi halált halt katonáinak emlékkeresztje.

A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Lajosvárosi temető.

II. Mária szobrok

II./1. A Rákóczi úti Mária szobor

A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Rákóczi út és Ráchegy utca kereszteződése.

II./2. A Tarródy-féle Mária szobor

A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Szvorényi József utca Szederkényi Nándor utca kereszteződése.

II./3. Farkasvölgy utcai Mária szobor

A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Farkasvölgy utca és Árpád utca kereszteződése.

II./4. Bartók Béla téri Mária szobor

A kereszt fellelhetőségének helye: Eger, Bartók Béla tér (volt Erdődy tér).

Indoklás az értéktárba történő felvétel mellett:

Az „Egri (belterületi) feszületek - keresztetek, Mária szobrok” című javaslatban megnevezett feszületek és Mária szobrok Eger szakrális emlékei. A szobrok és feszületek a római katolikus vallású egri lakosságnak a keresztény hithez való hűségük, vallásosságuk megnyilvánulásai. Minden egyes alkotás egy- egy személy, házaspár, egyesület - egyesület, olvasóköri által létrehozott egyháztörténeti, helytörténeti emlék. Ezek az alkotások egri kőfaragók, ácsok, lakatosok munkái.

A Mária szobrok művészi, szakrális emlékeként nem csak önmagukban, hanem az adott környezetükben betöltött szakrális eszmei funkciójuknál fogva, mint búcsú- körmenetek célállomásai helyszínei is.

A javaslatban bemutatott belterületi kereszték és Mária szobrok jelentős egyháztörténeti, és várostörténeti értékeket jelentenek Eger városának, az itt élő polgároknak, a római katolikus vallású egri híveknek, melyeket az utókor számára fontos megőrizni.

Kérem a Tisztelt Bizottságot, hogy az javaslatot saját hatáskörében eljárva fogadja el és az Egri Értéktár nemzeti értékei közé vegye fel.

Eger, 2016. június 6.

Bátori István
elnök

EGER

MEGYEI JOGÚ VÁROS

ÖNKORMÁNYZATA KÖZGYŰLÉSE

EGRI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁGA

3300 EGER, DOBÓ TÉR 2.

3. napirend

Tájékoztató az Egri Értéktár Bizottság 2016. évi első félévi munkájáról

Tisztelt Bizottság!

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a magyar nemzeti értékek és a hungarikumok gondozásáról szóló 114/2013. (IV.16.) Korm. rendelet 3. § rendelkezéseire figyelemmel, a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról szóló 2012. évi XXX. törvény 3. §-a alapján az abban meghatározott célból és feladatok ellátására létrehozta az Egri Értéktár Bizottságot, ami 2016. áprilisától önálló bizottságként működik.

A Bizottság tagjai:

Elnök: Bátor István tanácsnok, alelnök: Gál Judit képviselő, tag: Földvári Győző képviselő.
Szakértő tagok: Dr. Misz Mihály, Sós István. Civil Kerekasztal delegáltja: Badacsonyiné Bohus Gabriella, 2016. júniusától Román Gáborné.

Az Egri Értéktár Bizottság 2016. januárban tájékoztatta a Közgyűlést addigi munkájáról, az ezt követő Bizottsági ülések időpontjai és napirendjei az alábbiak voltak:

2016. január 16:

Előterjesztés nemzeti értékek, kiemelkedő nemzeti értéké nyilvánításának és a kiemelkedő nemzeti értékek hungarikummá nyilvánításának folyamatáról az Egri Értéktár Bizottság kezdeményezésére.

2016. március 23:

Előterjesztés a „Mész-hegy - Nyerges-tető helyi jelentőségű védett természeti terület” Egri települési értéktárba történő felvételéről

Előterjesztés „Az 1992 óta tartó Virágos Egerért Szép Környezetért Verseny” Egri települési értéktárba történő felvételéről

2016. április 20:

Tájékoztató a kiemelt nemzeti értékek közé javasolt Egri Bikavér javaslatáról

Tájékoztató a kiemelt nemzeti értékek közé javasolt az Egri Líceum javaslatáról

Tájékoztató a Megyei Értéktárba került az Egri Értéktár Bizottság által felterjesztett nemzeti értékekről

2016. május 11:

Előterjesztés az Egri Minorita templom Eger Települési Értéktárba történő felvételéről

2016. június 22:

Előterjesztés az „Egri (belterületi) fészületek - keresztek, Mária szobrok” Eger Települési Értéktárba történő felvételéről

Előterjesztés az „Egri ciszterci – volt jezsuita - templom” Eger Települési Értéktárba történő felvételéről

Tájékoztató az Egri Értéktár Bizottság 2016. évi munkájáról

Az Egri Értéktár Bizottság döntései:

1/2016. (I. 15.) EÉB döntés

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Egri Értéktár Bizottsága a Htv. 8. § b) pontja alapján javaslatot tesz az „Egri Líceum” és az „Egri Bikavér” nemzeti értékek, kiemelkedő nemzeti értékkel nyilvánítására és a Magyar Értéktárba való felvételére, Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Városimázs Bizottságának elvi hozzájárulásával.

2/2016. (III. 23.) EÉB döntés

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Egri Értéktár Bizottsága saját hatáskörben eljárva a „Mész-hegy - Nyerges-tető helyi jelentőségű védett természeti terület”-et helyi nemzeti értéknek az Egri Értéktárba felveszi.

3/2016. (III. 23.) EÉB döntés

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Egri Értéktár Bizottsága saját hatáskörben eljárva „Az 1992 óta tartó Virágos Egerért Szép Környezetért Verseny”-t helyi nemzeti értéknek az Egri Értéktárba felveszi.

4/2016. (IV. 20.) EÉB döntés

Az Egri Értéktár Bizottság a kiemelt nemzeti értékek közé javasolt Egri Bikavér javaslattételről szóló tájékoztatót tudomásul veszi.

5/2016. (IV. 20.) EÉB döntés

Az Egri Értéktár Bizottság a kiemelt nemzeti értékek közé javasolt Egri Líceum javaslattételről szóló tájékoztatót tudomásul veszi.

6/2016. (IV. 20.) EÉB döntés

Az Egri Értéktár Bizottság a Megyei Értéktárba került felterjesztett nemzeti értékekről szóló tájékoztatót tudomásul veszi.

7/2016. (V. 11.) EÉB döntés

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése Egri Értéktár Bizottsága saját hatáskörben eljárva az „Egri Minorita templom” helyi nemzeti értékként az Egri Értéktárba felveszi, valamint kezdeményezi a Heves Megyei Értéktárba történő felvételét.

A Hungarikum Bizottság felé történő felterjesztésekre még nem érkezett válasz.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést, hogy fogadja el a tájékoztatót!

2016. június 06.

Bátori István
elnök